

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per
Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum,
quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia
Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Titulus XXII. De Collusione detegenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

cum D. Thom. 2. 2. q. 95. a. 8. Cajet. du. 1. Archid. Host. & aliis Sanch. L. n. 58. Suar. Tom. 1. de relig. L. 2. de superstit. c. 12. n. 15. Toler. in sum. L. 4. c. 15. Delrio disq. mag. L. 4. c. 4. q. 1. Bonac. d. 3. de primo decal. præcepto. q. 5. p. 3. n. 12. Costrop. l. c. n. 8.

Quest. 384. Que pœna Sortilegorum, & quis Juaex competens in hoc crimine?

1. **R**esp. Ad primum primò: De Jure Canonico Sortilegi Laici, si admoniti non emendent, & servi vilēsque personæ verberibus & cruciatibus sunt afficiendi; si verò liberi & honestiores, ad perpetuos carceres detrudendi. *can. contra. 26. q. 5.* etiam excommunicandi, *can. admonent. caus. ead. q. 7.* possunt etiam ab Episcopo turpiter dehonestati (hoc est, capillis antè & retrò incisis. *c. de benedictio. 32. q. 1.*) è Diocesi ejici, *can. Episcopi. 26. q. 5.* Sunt quoque Laici Sortilegi hoc jure *can. constituimus. 3. q. 5.* infames, & si Sortilegium admixtam hæresin habeat, ut si dæmonem invocent, colant, & quæ soli Deo competant, ei negent, puniuntur ut hæretici, quamvis autem Laici Sortilegi dictis pœnis coerceri possint per potestatem ecclesiasticam, in eos tamen exceptâ pœnâ excommunicationis, quando hæresis suspicio abest, ferè procedit curia secularis. Abb. in c. 1. h. t. n. 3. Sanch. L. 2. mor. c. 38. n. 92. Clarus §. hæresis. n. 25. & ab ea puniuntur quoque publicatione bonorum omnium, & si quidem rei etiam magicæ superstitionis, ultimo supplicio, etiam ignis. L. nullus. L. nemo. C. de maleficis, & Ordinatus. Caroli V. si exercent tales superstitiones cum damno tertii; & si absque damno tertii, pœnâ arbitrariâ Judicis, puta, relegatione, carcere, vel et-

iam ultimo supplicio, Host. in sum. h. t. n. ult. Clericorum verò Sortilegorum pœna ordinaria secundum Canones in foro externo præter infamiam, quam *cit. c. constituimus.* incurrunt, est depositio ab officio & beneficio, & in monasterium ad agendam pœnitentiam detrusio. *can. non oportet. 2. seq. 26. q. 5.* Gl. fin. in c. 1. h. t. Abb. ibi. n. 2. Pirh. h. t. n. 17. dum autem in *can. admonent. 26. q. 7.* dicuntur degradandi, id intelligendum de degradatione verbali, hoc est, depositione à beneficio, & non de reali, ac propterea non tradendus curiæ seculari, nisi fortè accesserit magia.

2. Resp. Ad secundum: Judex competens criminis Sortilegii, qui de eo cognoscere, illudque punire potest, est Ecclesiasticus, nempe Episcopus, non tantum quò ad personas ecclesiasticas, sed etiam quò ad Laicos, ut constat ex c. 1. h. t. & *can. contra. 26. q. 5.* quia redundat in injuriam divinæ Majestatis, dum attribuitur creaturæ, quod est solius Creatoris, ut scire omnino occulta, & prædicere futura, estque jurisdictio in Sortilegos & magos specialiter attributa Judicibus ecclesiasticis per Bullam Sixti V. 7. *cœli & terra.* proinde dum Judex ecclesiasticus Sortilegium & maleficum curiæ seculari tradendum invenit, id cum facere possit sine ullo periculo irregularitatis, & sine obventa speciali facultate Papæ jure ordinario per citata jura, ita tamen, ut priusquam Clericus curiæ seculari tradatur, degradetur, ut Delrio disq. mag. L. 5. §. 16. de pœna & supplicio maleficorum. Ita Reiffenst. h. t. n. 19. Non tamen privativè Ecclesiasticus est competens Judex hujus criminis, respectu Laicorum, sed quò ad eos est crimen mixti fori, ita, ut sit præventioni locus inter Judicem Laicum & Ecclesiasticum. Abb. in c. 1. h. t. n. 2.

TITULUS XXII.

De Collusione detegenda.

Quest. 385. Collusio quid sit, circa quas causas, & inter quos fiat?

1. **R**esp. Ad primum: Collusio est latens & fraudulenta inter actorem & reum conventio, ut Gl. in c. *audivimus. h. t. v. collusione.* dum nimirum actor rei partes tacitè adjuvat, tacendo v. g. omitendo vel dissimulando veras probationes, falsasque defensiones & exceptiones admittendo, vel ab accusatione desistendo, ne reus puniatur. Arg. c. 1. & fin. h. t. Vocaturque hæc collusio à civilistis prævaricatio & tergiversatio; prævaricatio quidem, dum accusator in judicio proprias probationes dissimulat, vel falsas rei exceptiones admittit. L. 1. & L. ab Imperatore. ff. de prævaricat. & hæc dicitur propriè & strictè prævaricatio. Menoch. de arb. cas. 323. n. 13. Gilhauf. Arb. crim. c. 2. t. 31. n. 1. Lauterb. ad ff. tit. de prævar. §. 2. ubi & alias species prævaricationis minus strictè tales refert. Tergiversatio verò, quando accusator ab accusatione omnino desistit.

2. Resp. Ad secundum: Collusionem committi posse, tam in causis civilibus, quàm criminalibus cum Hostiens. teneat aliqui, alii, cum Masc. de prob. concl. 322. n. 6. quem sequitur Reiffenst. h. t. n. 3. non nisi in causis criminalibus & benefi-

cialibus, juxta *cit. c. audivimus.* eam dari continent, & nequaquam in civilibus, nisi fortè sint matrimoniales, aut præjudicium tertii concernant; eò, quod in civilibus licita sit transactio, concordia, & amicitia litigantium, vel totalis desistentia à lite; cum in iis agatur tantum de privato interesse illorum; dum e contra in processu criminali agatur de bono communi exigente, ne delicta maneant impunita. c. ut fama de sent. excomm.

3. Resp. Ad tertium: Collusio committi potest, tam per Clericos, quàm per Laicos, & quidem non tantum inter Principales, sed etiam per Advocatos & Procuratores, dum nimirum horum aliquis in præjudicium sui Principalis cum altero Principali vel Advocato illius colludit, manifestando ejus secreta, vel dissimulando, aut non refutando, vel probationes efficaces omitendo &c. nihilominus Advocati ita malè procedentes non tam collusores propriè, quàm impropriè dicuntur, L. 1. ff. de prævaric. quamvis tamen etiam juxta eandem L. ratione talis impropriè dictæ collusionis subsint pœnæ extraordinariæ; secus est de Notario; hic enim ab utraque parte requiri potest, Lauterb. l. c. §. 2. citato Richter decis. 85. in fine. non tamen Notarius in eadem causa esse potest Procurator vel Solicitor. manual. notar. L. 1. p. m. 160.

Quest.

Quest. 386. Quid juris sit in casu commissæ collusionis?

Resp. Si reus interveniente collusione absolutus fuit per sententiam, potest denuo accusari, & inquiri contra illum, dum de collusione constat. Arg. c. fin. h. r. & L. pravaricationis. §. 1. ff. de pravar. juncta L. 1. de accusat. idque, tum ne delicta maneant impunita L. 35. de sent. excom. tum ne reus ex sua malitia referat commodum. contra L. 1. ff. de dolo. His non obstantibus, quod Sententia Judicis absolutoria ita tollat crimen, ut de eo queri non possit amplius. arg. L. si cui. §. 2. & c. de his. ff. de accus. nam sententia lata per collusionem non est nulla, habetque se, ac si lata non fuisset. L. cum non. ff. h. r. L. præs. c. de pignor. Si verò commissæ collusio seu tergiversatio accusatore criminali ab accusatione desistente, potest, imò debet Judex ex officio inquirere & procedere. Arg. c. 1. & 2. h. r. ne delicta jam semel publicata maneant impunita. cit. c. ut fama de sent. excom. & L. ita vulneratus. ff. ad legem Aquil. Ac denique si reus accusatorem vel Advocatum induxerit, ut secum colluderet, haberet pro victo. L. fin. h. r. & Sententia absolutoria rescinditur. L. 3. §. 1. ff. h. r. nisi sit causa sanguinis. L. 1. ff. qui bona eorum, qui ante sent.

Quest. 387. Quenam sit pœna collusionis?

1. Resp. Primò: Præterquam quòd pœna collusionis seu pravaricationis (intellige propriè talis) sit arbitraria, seu extraordinaria pro diversitate circumstantiarum, juxta L. sciendum. ff. de pravar. juncta L. 1. §. si quis. & L. 3. ff. ad S. C. Turpill. pœnam infamiam in specie incurrit pravaricator. L. si is. ff. de pravaricat. L. 1. ff. qui not. infam. & ab accusandi munere arceatur. L. 5. ff. h. r. Menoch. de arb. cas. 323. n. 12. Lauterb. ad ff. tit. de pravaricat. §. 3. Item propriè talis convictus

eàdem pœnâ afficitur, quâ teneretur, si ipse in legem commisisset, quâ reus per pravaricationem absolutus est. L. 6. ff. h. r. Lauterb. l. c. & in specie, si collusio fiat super beneficio ecclesiastico, uterque colludentium privari debet beneficio. c. audivimus. h. r.

2. Resp. Secundò: Pravaricatores minùs propriè tales, nimirum Advocatus & Procurator (idem de accusatore in extraordinariis Judiciis dicit Lauterb. §. 4.) non dictâ pœnâ ordinariâ, sed extraordinariâ & arbitrariâ puniuntur. L. 1. §. 1. & L. 2. ff. h. r. Procuratores etiam secundum constit. Carol. qui ex proposito & dolo malo in causa, sive civili, sive criminali pravaricati, & desuper legitime convicti, non tantum omne damnum inde perpeffum cum interesse clienti rescircire tenentur, idque actione mandati. Menoch. l. c. num. 9. Lauterb. §. 5. verum etiam in numellis exhibitæ fustigatione & relegatione afficiuntur. L. 38. §. 8. A. 9. ff. de pœnis. causa verò decisa denuo tractanda. L. 1. c. de advocat. quam tamen pœnam non extendi ad Advocatos pravaricantes volunt DD. sed hos arbitrariâ pœnâ pro qualitate personarum & circumstantiarum coercendos, iuxta L. 1. §. 1. ff. h. r. Item remotione ab officio, relegatione. Carpz. p. 1. decis. 91. n. 18. & L. 3. resp. 3. n. 4. non tamen sine nota infamiae. Brunnem. ad L. 1. de advocat. n. 2. aliique citati à Lauterb. l. c. qui etiam n. 9. hanc infamiam extendit ad Doctorem & Consultum pro utraque parte eodem tempore super jure respondentem; lecus prout limitat idipsum Brunnem. ad L. 3. ff. h. r. num. 3. si diverso tempore mutata faci circumstantiâ vel opinione fiat responsio. De cætero pravaricari non dicuntur, & pœnis dictis non subjacent, qui visis juribus & causæ secretis, se illi patrocinari & simul adversarium adjuvare negant, ut patet. Menoch. num. 5. Hahn. ad Wesenb. h. r. num. 3. Item qui memoriâ lapsi, aut in alia causa adversario patrocinantur, Mevius p. 9. Decis. 173.

TITULUS XXIII. De Delictis Puerorum.

Quest. 388. An & qualiter puniantur?

1. Resp. Primò: Infantes, id est, pueri, qui nondum septimum ætatis annum compleverunt, excusantur à delictis, pœnisque iis statutis per leges, cum doli capaces non sint, & quid agant, ignorent. L. sed etsi. ff. ad leg. Aquil. L. infans. ff. ad leg. Cornel. de Sicar. Clem. unic. de homicid. Idem dicendum propter eandem rationem de pueris infantiae proximis, id est, septennium non multum excedentibus. Farin. in pr. Crim. p. 3. q. 92. n. 46. Carpz. pr. crim. p. 3. q. 143. n. 130.

2. Resp. Secundò: Pueri propriè tales (quales sunt, qui infantiam, hoc est annum ætatis septimum, egressi, L. in Sponsalibus. ff. de Sponsal. nondum tamen annos pubertatis, hoc est, annum 14. si mares sunt, aut annum 12. si feminae, impleverunt. Farin. l. c. num. 6. Zacchias. qq. medico. legal. L. 1. tit. 1. q. 4. num. 11.) si pubertati propinquoires doli capaces (quod Judici arbitrandum ex circumstantiis relinquitur, cum alios alius maturius judicio pollere contingat) patrans crimina commissionis, v. g. furtum, mendacium, perjurium, homicidium &c. etsi criminaliter puniri possint, mitius tamen puniendi. c. 1. h. r. ita ut, si crimen

de se sit capitale, ultimo supplicio affici non possint, aut etiam torqueri. L. 1. §. 33. ff. ad S. C. Silan. eò quòd ob defectum judicii minùs malitiosè & dolosè delinquere præsumantur. Arg. L. fere in omnibus. ff. de Reg. jur. quamvis, ut Farin. Tom. 3. de pœnis. temperand. q. 92. Arg. L. excipiuntur. ff. ad S. C. Silan. & Constit. Caroli V. a. 164. si tales crimina prorsus enormia committant, nec spes sit emendationis ultimo supplicio affici queant, quod ipsum ad crimen læsæ Majestatis ab iis commissum extendit Decian. apud Farin. l. c. n. 107. sed neque pueri tales puellæque pubertati propinqui, eam tamen necdum consecuti, licet ad copulam carnalem ordinariè apti non sint, adeoque fornicationes, adulteria, similiaque vitia carnis non commisisse, eorumque pœnas incurrisse præsumantur. Arg. L. licet minor. ff. & L. si adulterium. §. 4. ff. ad leg. Jul. de adulterio. ab iis tamen absolute & universaliter loquendo absolvendi non sunt, cum quandoque, malitiâ supplente ætatem, ad id apti reperiantur pueri puellæque, c. de illis. de sponsat. impub. & c. fin. de eo qui consang. ac proinde, dum de tali eorum aptitudine constat, dictis delictis tenebuntur quamvis mitiore quàm puberes pœnâ propterea afficiendi. Farin. l. c. num. 93.

E6

3. Resp.

R. P. Leur. jur. Can. Lib. V.